

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Slovenije narodni dom.

Domus erat in votis.

Davno je uže, kar se je govorilo o narodnem domu v Ljubljani sredi Slovenije in se zatrjevalo, da potrebujemo v glavnem svojem mestu lastnega ognjišča, okrog katerega se zbiramo v pogovoru ob urah počitka, kjer nas najdejo lahko prijatelji iz dežele, sploh vsak, ki se zanima za svojega rojaka in narodno stvar.

Ostale so te lepe ideje, žalibože, same ideje, zaradi tega pa je tudi narodno socijalno življenje v Ljubljani slabše kot v vsakem manjšem mestu, dolgočasneje celo kot na tujem, kjer živi le peščica razkropljenih rojakov. —

Tako misli nedvomno vsak zunaj Slovenije živeč rodoljub, ko se povrne morda čez mnogo let domov in vpraša v glavnem mestu po narodnej družbi, po tistem svetem ognjišču, ob katerem bi se morali zbirati voditelji naroda. Ali smo Slovenci res takovi separatisti, da se izogibljemo prijatelja rojaka, ali imamo res tako malo socijalnega duha, da se izgubljamo ob večerih rajši po oddaljenih predmetjih, da se izognemo morda temu ali onemu, kot da ostanemo v sredini, si izberemo hišo in vanjo vabimo s svojo navzočnostjo svoj narod in posebno mladino v širjem krogu okolo sebe? —

Naši pradedi so se zbirali v starodavnem času sredi sela pod širokovejato lipo, Nemci pod mogočnim hrastom, Rimljani na svojem foru, celo divji Ozmani pred svojimi mošejami, mi napredujoči, za narodne svetinje navdušeni

Slovenci pa v svojem glavnem mestu nemamo dostojnega prostora, kamer bi se zatekali po dnevnem trudu, kjer bi našli v obilnem številu jednako mislečih prijateljev. Istina je to, a ostati ne sme tako dalje.

Vsak narod ima v svojem središču nekaj, na kar je ponosen, kar z navdušenjem prikazuje tujcu meneč: pogledj, to je dovršil narod, to je njegova svetinja!

Mi ubogi Slovenci ne moremo imeti rimskega Kapitola, niti krasne beneške doževne palače; niti gledališča si ne moremo zidati, kakor naši bratje Čehi, a svoj narodni dom, če tudi v skromnih razmerah, lahko postavimo, če hočemo, če ne maramo ostati čestilci separatizma — vsak stan zase ali pa celo vsak človek zase.

Pri nas nadvladuje še pogosto prav otročji, domišljav ponos, ki kaže rad ob vsakej priliki: „Il piu bel viso è il mio“, ki premeri tujca in gosta od nog do glave in študira ali bi ne trpel kaj na lepem svojem imenu, ako bi občeval s tem in onim, ki morda nij jurist ali visoko učen profesor, in nosi suknjo za nekaj grošev ceneje od naše.

Bratje, tako ne smemo! Nesloga in ošabnost sta stari slovanski greh, otresimo se ga vsaj mi, ki se prištevamo omikanim.

Ciceron pravi: „Kar se spodobi, je česti vredno, in kar je česti vredno, je vedno tudi spodobno.“

Te besede naj nas vodijo nasproti ostudnemu separatizmu; naroda, za katerega žrtvuemo vse svoje moči, se oklenimo in on bode ljubil ne samo naša dela, temveč tudi nas, v ogenj pojde za nami, zbiral se bode okolo nas,

kakor se otroci zbirajo okolo roditeljev, poslušal bode naše govore, navduševal se za naše ideje.

Po takem potu si bodemo ugledali pot do lastnega narodnega doma, drugače nikdar ne.

Naše ljudstvo sicer nij imovito, a če se ogreje za kako idejo, rado položi svoj dar na oltar domovine.

„Gratius ex ipso fonte bibitur aqua“ — prijetneje je in častneje iskati narodne družbe in narodnega življenja, kot podučevati se po daljnem potu o narodnih razmerah. Končno zatrjujemo, da bode toliko časa hiralo narodno socijalno življenje in sploh narodna zavest v sredi Slovenije, dokler si ne zgradimo narodnega ognjišča, ali bolje rečeno, dokler ostanemo boritelji za narodne svetinje — filistri in separatisti. Narod je vedno in povsodi za nami, le pokažimo mu, kje naj se shaja, recimo mu:

„Tu je naš dom, tu se zbirajmo vsi od prvega do zadnjega, tu je ognjišče vse slovenske družine!“ L—s.

Nemšk glas o nemških novinah.

Glasi o popačenosti in o demoralizaciji ljudstev čujejo se prav pogostem in so, žal! opravičeni. Neprijatelji zdanje organizacije ljudskega šolstva v Avstriji iščejo uzrokov te zdivjalosti, zlasti v zdanjej uravnavi šol, v novih šolskih postavah itd. (Primerjaj baron Dipaulijev govor v državnem zboru). To pač nekoliko predaleč sega in nij povsem osnovano, ker treba pomisliti, da se sadu novih šolskih postav ne more še mnogo videti pri zdanjem zarodu, kajti mladine, ki je obiskovala „nove“ šole, je dozdej še malo. Glavnih uzrokov zdan-

Listek.

Pod kostanjem.

II.

Gospica! Lepa in prijetna, da — nekako čarobna bila bi vožnja po podzemeljskem jezeru, in kar bi bilo tudi nekaj vredno, je zopet to: Bistričanom bi dotekal lep dobiček iz tega — ravno tako kakor Postonjčanom od njihove jame! —

Ob času, ko bi tujci došli se po jezeru vozit, bi bistriški gostilničarji, katerih bi bilo kmalu za majheno vas, vsaj nekoliko zaslužili. A še največ bilo bi pa vredno, ker bi se iz jezerskih dohodkov dala napraviti kaka zasebna blagajnica, katere novci bi vrlo dobro služili za razne postranske potrebščine, kakor na priliko: za zidanje zvonika, napravo novih zvonov, popravo cerkve, razširjenje šole, popravljanje cest, olepšavanje ulic in okolice i. t. d.

Ali, ker Tržačanov vender le nij, da bi na dotičnem mestu preiskali, ali se res tam

kako podzemeljsko jezero nahaja, torej so gotovo za zdaj opustili to misel, kar je se vé da škoda, ker se po meni sprožena misel ne bode tako hitro uresničila, kakor je bilo pričakovati — in to je škoda tudi za mé in Vas, gospica!

Bistričanov vender to nij oplašilo, da so zidali svojemu patronu sv. Juriju nov zvonik, in to se je zgodilo, še predno je zagledala beli dan misel o iskanji jezera. Bistričanje so torej iz lastne inicijative pričeli svojemu patronu zidati zvonik, kateri bode odslej bližnjaj okolici naznanjal, da so tudi Bistričanje pobožni, da je torej laž, kar se blizu in daleč govori, da so brezverni, da se o petkih ne zdržujejo mesnih jedi, da se pri zvonenji poludneva in ave Marije niti ne odkrivajo i. t. d.

Da so res pobožni, in da je vse to le hudobno obrekovanje ali vsaj opravljanje lažnjivih jezikov, pričuje uže to, da so tudi sklenili, namestu starih majhenih zvonov kupiti nove večje; torej si uže iz tega morete, gospica, posneti resnico, da, ako bi Bistričanje c poludne in pri ave Mariji ne molili, bi go-

tovo novega zvonika ne zidali niti novih zvonov ne kupovali.

Ali mala nesrečica se jim je pa vender pripetila pri tem zidanju — katera nesreča je pa le neznatna, skoraj nij omembe vredna, katero pa hočem Vam vender omeniti zaradi tega, da jo znate kedaj pri enakem započeti komu v svarilni izgled povedati. Poslušajte! Ko so namreč nosilili po hišah podpisovalno polo, da bi vsakdo iz proste volje podpisal kak znesek, katerega bode ob svojem času za zidanje zvonika podaril, je neki Bistričan, kateri velja za prvega mogotca — kajti njegov glas se mora povsodi slišati in povsodi prodreti — ta je bil rekel, da v tak namen ne podpiše nič, pač pa bi podpisal, ako bi šlo za zidanje kakega magazina za deske. Ali ko je mož videl, da so vsi drugi njegove enakosti in njegovega stanu večje ali manjše zneske podpisali, vzal je tudi on pero v roko, ter podpisal precejšno svoto. Ali kaj se zgodi? Zvonik, razen strehe, je dodelan, a raznesel se je glas na okolo, da visi na stran, pa ne vem

njej popačenosti je objektivnim možem pač iskati drugodi. Josip Heinrich, nemški deželni poslanec na Českem, bivši državni poslanec, piše v znamenitem šolskem časopisu: „Allgemeine österreichische Lehrerzeitung“, da je uzrok nemoralnosti nemškega ljudstva iskati v slabih nemških novinah. Kdo temu ne pritrdi? Le tist ne, kateri nikoli videl nij taci novin. Poslušajmo torej, kaj pravi nemški pisatelj o nemškem časopisju:

„Seit Jahren und Jahren machen sich auf die Gesellschaft im allgemeinen und speciell auch auf das deutsche Volk Einflüsse geltend, die dem deutschen Wesen widersprechen; seit Jahren vergiftet eine in der Wolle des crassesten Parteigoismus und des niedrigsten Materialismus gefärbte Tagesliteratur das deutsche Familienleben; seit Jahren werden durch diese Tagesliteratur, die nur eigene Interessen kennt, und in deren Augen nur das Recht und das Wahrheit ist, was sich mit diesen Interessen vereinigt oder mit ihnen identisch ist, seit Jahren werden durch diese Tagesliteratur — sage ich — alle edlen Bestrebungen verspottet, verhöhnt, verfolgt; seit Jahren wird durch eine derartige Tagesliteratur das deutsche Volk dem deutschen Wesen und dem deutschen Charakter entfremdet.“

Tako sodi pošten, previden Nemeč! In vender slepo občinstvo najobilneje podpira tako časopisje. Še mej Slovenci se žalibog nahaja veliko kratkovidnežev, ki podpirajo te baže nemške novine, katere — vedoč ali nevedoč — pote gladijo nihilizmu.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. septembra.

Kar je slabo nosi uže od začetka v sebi kal pogube; taka je tudi **ustavoverna** stranka. Mnogo let se je res umetno obdržala na krmilu, skrbela je za to, da je s kolikor mogoče velikim leskom, umeje se, napačnim, obdajala svoja dela. A kar se sveti, rojeno je le za trenotek, ko odpade umetno nastavljeni lesk, pokaže se v pravej podobi, spod je gniloba in smrad. Taka je ustavoverna stranka. Nekaj časa se je držala v življenju, zdaj pa razpada, brzo razpada, na vse strani odhajajo njeni udje. In v zadnjem času jela je „Dt. Ztg.“ videvša, da je ustavoverna stranka razpala, opominati svoje pristaše, naj stopijo vkup v „nemški klub.“ Vdarila je na veliki zvon „Dt. Ztg.“ in jela je sklicavati osobito plemstvo, naj se združi, naj varuje nemštvo. Vse

na katero; ljudje pa govore, da je to kazen ker je imenovani mogotec se poprej norca delal, kar sv. Juriju nij bilo po godu. Podrl se zastran tega zvonik vender ne bode, kajti kar je skazil jeden s svojim norčevanjem, popravila je neka druga istinito blaga osoba, katera je darovala 200 gold. pa se niti ne norčuje, niti néma sebičnih namenov zastran tega.

Zdaj manjkajo le še novi zvonovi; kako mislijo za nje potrebni denar skupaj spraviti ne vem, a do sv. Jurija prihodnjega leta bodo, naj si bo kakor hoče, zvonovi gotovo preskrbljeni in obešeni gori za zvonika linami, raz katerih bode se razlegal njihov glas, ter označjal pobožnost vrlih Bistričanov, kateri so z lastnim trudom in naporom v tako slabih časih sozidali nov zvonik in postavili nove zvonove.

Bajda bode takrat velika slavnost z raznimi vesellicami, katerih, upam, da se boste tudi Vi, gospica, udeležili ter takrat ne pozabili na svojega

Vas pozdravljajočega

Vidoviča.

to prizadevanje in klicanje pod jeden prapor, pa je malo poslušnih ušes našlo v taboru ustavovernem. Nijeden list se ne zmeni za te dobre svete, ki jih daje „Dt. Ztg.“

Vsakemu je znano, da niti v Cis-niti v Translajtani ne cvetě prav dobro kmetijstvo in obrtnija. Tudi zadnji „Obzor“ govori o nezadovoljnosti naroda **hrvatskega**. Ta nezadovoljnost narodova pa izvira iz siromaštva in z obžalovanjem pravi „Obzor“, da hrvatski narod še nikdar nij bil tako siromašen kakor zdaj. Tega nezadovoljstva pa nij narod sam kriv, on se trudi, dela, muči, da več ne premorejo njegove moči. Kriva mu je politika, pravi „Obzor“, ki mu nalaga dan na dan večja bremena, nove troške, a ne uče ga, kako jih je možno nositi, pokriti. Nič se ne stori, da se povzdigne naše gospodarstvo, naša obrt, in v obče naša produkcija. In tudi prihodnjost ne kaže prijaznejšega lica: „Novi atentat pripravlja Ogrska našej domovini, želeč po sili si osvojiti Reko (kar jej pa po zakonu ne pripada). To vse vzemite na um in potem se ne boste čudili, da je narod nezadovoljen.“ Pred vsem treba povzdigniti kmetijstvo in obrtnijo, ljudsko blagostanje se mora povzdigniti, če hoté, da napreduje tudi v duševnem oziru.

Čudni ljudje so ti **ogrski** gospodje! Strašan hrup so zagnali, ko je par rumunskih kmetov prestopilo njihove meje, dolžili so jih, da hoté Ogrsko napasti z orožjem; zdaj pa uže govorijo popolnem nasprotno, da, vse moči napenjajo, da bi pridobili Rumunce zá se, za svoje sovraštvo proti Rusiji.

Vnanje države.

Veliko pozornost je izbudil članek v „Popolo Romano“, katerega izdatelj je Depretis; ta članek govori o zvezi **Italije** z Avstrijo-Nemčijo in imenuje vse glasove, ki so se raznesli o tej zvezi, le žurnalistično blebetanje. Nu, mi nijmamo prav nič proti temu, saj dobro vemo, da bi nam zveza z Italijo nikakor ne hasnila, ker ima Italija vedno le zavratne namere. Želeli bi le, da sprevidi tudi naša vlada, da jej od strani „irredentovcev“ preti nevarnost, da bi nekoliko večjo pozornost obrnila na primorske dežele, odločno da bi stopila tem rovarjem nasproti in podpirala vedno jej zveste Slované.

Najnovejši dogodek, o katerem se poroča iz **Rusije**, je, da je Ignatijev odstopil in na njegovo mesto bil poklican Šuvalov. Če je bilo dobro za Rusijo, da je odstopil Ignatijev pokazala bode prihodnjost. Gotovo pa je, da se bode Šuvalov bolj nagnil priti zapadu, gotovo je, da je mož liberalen in da pozna razmere v deželi; če bode umel reakcionarne tedence dvorne stranke držati v primernih meja, o tem je skoro dvomiti.

Vender se bode uže jedenkrat vravnalo **turško-ogrsko** vprašanje. Zanesljiva poročila pravijo, da se mirno in brzo vrši odstopanje turškega ozemlja Grkom. V celej Tesaliji je le še 33 slabih turških bataljonov, katere pa bode kmalu odpeljal parobrod, ker jih uže čaka.

Iz **Afrike** dohajajo vesti, da je uže splošna vstaja. Nekoja poročila hote celo ve deti, da so vstajniki obkolili francoskega obrista Correarda. Francozom se slabo godi na tem bojišči; poroča se, da je francoska vlada dala povelje, naj se pripravi pet transportnih ladij, ki bodo prepeljale nove vojne moči v Algier in Tunezijo. Francija imela bode dosta opraviti s tem vstankom, če ne poseže takoj energično po orožji; če ne zaduši v kali tega vstanka, lahko bi se zgodilo, da bi ta boj trajal leta in leta in poržl mnoge svote in zahteval kot žrtev najboljših vojnih močij.

Dopisi.

Iz Gorice 2. septembra. [Izv. dop.] (Nov slovensk šolsk list.) Kadar vojaki v vojni ne vedó, kaj bi počeli, gredó rekognoscirat. Ko vse natanko pozvedó, kako stvari stojé, določijo načrt, po katerem prióno operacijo.

Tem vojakom jednaki smo mi slovenski učitelji. Rekognoscirali smo uže več let po slo-

venskih pokrajinah in prišli smo do tega spoznanja, da bi bilo najboljše, če bi imeli jeden slovensk pedagogičen list. Spoznavši, da nij niti nam niti šolstvu v korist, da imamo tri pedagogične liste, to je, v vsakej slovenskej pokrajini po jednega, izrekli smo uže večkrat željo, da bi imeli le jedno glasilo. O tem je govorilo tudi uže več dopisnikov v „Slovenskem Narodu“, ki je 31. dan m. m. in še le v tem smislu prinesel dopis: „Iz celjskega okraja“. Tega dopisa misel mora vsak zdravomisleč slovensk učitelj odobravati. Tako so uže davno tudi primorski učitelji mislili. Tedaj, le jeden pedagogičen list naj bi imeli. Naročnik naj bi mu bil vsak slovenski učitelj. V ta list naj bi tudi po mogočesti vsak slovensk učitelj dopisoval. Tako se spoznamo drug družega in vsi skupaj delujemo po jednim programom „viribus unitis“ na podlagi postave na ledini šolskega polja. Zdaj se taka ne godi, vsak list zastopa več in o ma le svoje kronovine šolstvo. Malokdaj se ta ali oni list peča s šolstvom družih dežel. Zjedinjeni bi pa dolovali vsi skupaj v duševnem in gmotnem oziru. To je gotovo, da bi si učiteljstvo vseh slovenskih pokrajin najprej moralo sestaviti program, po katerem naj bi se delovalo. V to svrhu naj bi se ustanovil odbor, obstoječ iz učiteljev vseh slovenskih pokrajin. Ta naj si izbere v Ljubljani načelnika, ki bi postal urednik novemu listu. Meni se zdi — s tem nečem drugih gospodov žaliti — da bi spretni gosp. Stegnar to nalogo radovoljno sprejel. Načelnik naj bi sklical v primernem času zbor v Ljubljano in povabil nanj vse zdajnje urednike pedagogičnih listov in tam naj bi se določilo vse, kar bode trebalo novemu listu. Tako bi osnovali list, kateri bi bil dika in ponos slovenskemu učiteljstvu. Prosimo gospode tovariše, da se oglasé pro ali contra ter izrazijo svoje mnenje o tej zadevi.

Anton Leban.

Iz slovenske Štajarske 29. avg.

[Izv. dop.] (Pred šolskim začetkom.) Šole se bodo kmalu zopet začele, učitelji, profesorji in suplenti uže deloma s počitnic prihajajo nazaj v mesta, žalibog da tudi taki, o katerih smo mislili, da se jih bodedo znebili za vselej*) — taki, katerim je vse zoprno, kar je slovensko, razen kruha, ki ga radi uživajo pri nas. Še celo pri slovenskem petji si ušesa mašé pri javnih izkušnjah.

Taki gospodje so prava toča za naše dijake. Kateri učenec nij čvrst, da se dá zapeljati po zabavljanji in psovanji na nas Slovence in potem kateremu teh gospodov nepremišljeno izkaže „primerno“ svoje spoštovanje, ta je izgubljen, iztiran iz šol: tista toča ga je ugonobila — uničen je dostikrat za narodno inteligencijo! Zatorej, dijaci, bodite oprezni, ne dajte se zapeljati, da ne boste nesrečni! Pustite, naj gg. profesorji psujejo našo narodnost, saj kažejo s tem svojo izobraženost, svojo kulturo. Stariši, opominajte in svarite svoje sinove, kateri bodo zopet obiskovali šole, da so previdni, pa da ne sedejo na limanice od takih učiteljev jim nastavljenih. Res žalostno je, da smo prisiljeni o teh zadevah javno svariti, ker taki suplenti in profesorji nijso prestavljeni tja, kamer jih kliče njih „nemško“ mišljenje; pa mi Slovenci smo le za trpljenje ustvarjeni — menda vsaj na veke. Pomagaj si sam in Bog ti pomore: to je stara resnica.

Iz koprškega okraja 1. septembra.

[Izv. dop.] Od 22. do 29. m. m. vršile so se v

*) Magnum est solatium, socios, . . . Tolažite se z nami na Kranjskem, katerim se ne godi nič bolje — slava g. Conradu! Ur.

našej dolinske nadžupaniji javne izkušnje v ljudskih šolah. Prečastiti g. dekan in g. nadžupan pokazala sta pri tej, kakor pri vsakej priliki, da se živo zanimata za šolo in njen napredek. Opomniti bi imel mnogo dobrega, a tudi kaj neugodnega glede učiteljskega osebja. Ker pa nečem fungirati šolskim policajem, rečem le: Mladi učitelji, na delo! Ne s praznimi frazami, nego z zvestim in natančnim spolnjevanjem svetih svojih dolžnostij rešimo čast učiteljskega stanu, le z dobrimi učitelji, akoravno imajo samo 160 gld. plačila, povzdignemo zanemarjeno ljudsko šolo tu v tužnej Istri.

V sredo 24. m. m. bila je v Kopru seja okrajnega šolskega sveta. V tej seji se je sklenilo mej drugim to-le. V Ricmanje pride začasnim učiteljem g. Baklič, absolviran teolog in izprašan učiteljski kandidat; prejšnjega 84 letnega starčka so odstranili. Gospod Špan, do zdaj substitut g. Praprotnikov v Boljunci pride začasnim učiteljem k sv. Antonu. Gospod Praprotnik, ker je nekoliko okreval, prevzame zopet stalno učiteljevanje v Boljunci. G. A. Vrtovec, začasni učitelj v Dolini, dobi prav tam stalno službo. Vse drugo ostane pri starem v našej nadžupaniji. Zdej odpotujem na počitnice, ako smem — vojaške vaje tako imenovati ter vam bom o našem goriškem brambovskem bataljonu nekoliko poročal.

Domače stvari.

— (Program slavnosti,) katero Josipu Jurčiču v spomin naredé vipavski rodoljubi prihodnji četrtek t. j. na Malega Šmarina praznik po končanej kmetijski tomboli ob 6. uri zvečer. Prvi del: 1. Davorin Jenko: „Naprej“, svira vojaška godba. 2. Slavnostni govor. 3. A. Hajdrih: „Jadransko morje“, moški zbor. 4. Vojaška godba. 5. X.: „Jurčiču v spomin“, slavnostna deklamacija. 6. Resch: „Skrivnostna ljubezen“, moški zbor s spremljevanjem vojaške godbe. 7. a) Ruska narodna: „Sarafan“; b) Princezinja Kočubej: „Povejte jej!“ — samospeva za sopran. 8. Vojaška godba. 9. A. Nedved: „Moja rožica“, čveterospev. 10. Vojaška godba. 11. Dr. B. Ipavic: „Domovina“, moški zbor z bariton- in tenor-solom. 12. Vojaška godba. — Drugi del: Slavnostni ples, pri katerem svira vojaška godba. Vstopnina k prvemu delu programa za osebo 30 kr., k slavnostnemu plesu za gospode po 1 gld., gospè in gospodične so proste. Čisti dohodek je namenjen Jurčičevej ustanovi, zato velikodušnosti niso stavljene nikake meje.

— (Nedeljskem u izletu) čitalničnih naših pevcev v Bled je bilo vreme jako ugodno. Okolo Ljubljane je popoldne večkrat po malem deževalo, na Gorenjskem ves dan nij bilo kapljice dežja. Pevci so z izletom jako zadovoljni in pravijo, da so se prav dobro imeli. Obširnejši popis nam je obljubljen za jutri.

— (Gospod Fran Grbič) nas sloveči tenorist se je minolo nedeljo od todi podal v Lvov, kjer je, kakor smo uže poročali — za prihodnjo zimo angaževan pri poljskej operi.

— (Za javno tombolo,) katera bode v nedeljo teden v Zvezdi, se uže prodajajo tablice.

— (Himen.) Včeraj se je v Cerknici gospoda državnega poslanca Adolfa Obreze hči gospica Milka poročila z gospodom dr. Franom Hočevarjem, c. kr. gimnazijskim profesorjem v Inšpruku.

— (Uredništvo uradnega lista „Laib. Ztg.“) je od 1. t. m. popolnem izročeno gospodu P. pl. Radiču.

Razne vesti.

* (Tiskovna svoboda na Hrvatskem.) „Obzora“ broj 203, je prinesel v soboto na mestu družega uvodnega članka od besede do besede odlomek iz romana, katerega prinašajo v listku službene „Narodne Novine“ in ga je spisal August Šenoa, pa ta članek v „Obzoru“ je bil — konfisciran!

* (Varčna žena.) Pretekli teden umrla je v Brigittenavu pri Dunaji 91letna žena tapingarjeva. Zapustila je pet sinov; dva sta posestnika ribarij in jeden je tovarnar v Ameriki, četrti je trgovec v Odesi, najmlajši je kupčevalec z ovočjem v Aleksandriji. Stara žena živela je zmirom prav skromno in štedljivo, da-si so jej sinovi pošiljali znatno podporo. V njenej zapuščini je bilo čistega premoženja 16.000 gld., katere je zapustila svojim sinovom v oporoki, katera se končuje z naslednjimi besedami: „kar ste mi dali, sem pošteno oskrbovala in tu najdete zopet“.

* (Pravičen davek.) V Bukureštu je mestno zastopstvo izdalo ukaz, da mora vsak, kdor ima nad prodajalnico firmo v tujem jeziku, platiti na leto 100 dinarov. Vsled tega je še tisti dan mnogo nemških in francoskih firm zginilo. — Tak ukaz bil bi posebno dober pri nas, ker se še vedno vidijo povsod le nemški napisi, celó naši narodnjaki imajo le nemške firme. Kdaj bodo jeli vender uže sami sebe spoštovati? Če tujec opazuje te napise, misliti si mora pač res, da je Ljubljana nemška.

* (Čudno!) V listih bral se je pred kratkim ta-le dogodek: Dne 15. m. m. zvečer prišel je v Pazin tujec, tu si je hotel kupiti lekov, šel je v lekarno in mirno — prijazno pozdravil: „Dober večer“. Lekarnar pa mu je osorno in odurno odgovoril: „Buon giorno“. Potem je gospod prosil lekov v slovenskem jeziku, a ker ga je lekarnar gledal le debelo, prosil je nemško, a lekarnar mu je odgovoril: „Non capisco.“ Gospod se je čudil, kako je mogoče, da lekarnar v mestu, kjer je nemšk gimnazij ne ume niti nemški niti slovanski. Na to prijazno opazko pa mu je odgovoril lekarnar: „Non sono obligato di parlare fourché l'italiano“. Tako gospod nij niti mogel kupiti si leka. Tej dogodbi ne dodajemo prav nobednega komentara, vsak si bode pač lahko mislil pravo.

* (Kineško poslanstvo.) Kineški poslanik Li-Fong-Pao imel je avdienco pri našem cesarju in baje da se bode o tem sprejemu tiskalo v kratkem poročilo v kineškem oficijalnem listu „King-Pao“. To bode prvo poročilo, ki ga bode prinesel list iz nebeškega kraljestva o takej zadevi. Ta list „King-Pao“ je baje najstarejši list na svetu, ker je uže v osmem stoletju po našej štetvi jel izhajati in nositi novice mej svet.

* (Ciganski kralj.) Nj. veličanstvo Henrik Lee, kralj vseh ciganov Velike Britanije in Zjedinjenih držav oženil se je v New-Jerseyu s cigansko kneginjo Heleno, hčerjo pokojnega Uriaha Wartona. Veliko jima srečo!

* (Velikanska železna gora) se nahaja v Meksiki blizu mesta Durango, ki ima 20.000 prebivalcev. Ako se napravi železnica do tega mesta, mora to mesto zelo obogateti. Gora je dve milj dolga, jedno miljo široka in 700 čevljev visoka. Na površji leži 200 milijonov ton čiste železne rude in potreba je le plavža, da se železo očisti. Ruda ima 79 do 90% železa. Goriva za napravo plavžev je tudi v izobilju ker se tam nahaja mnogo premoga, smrek in hrastov prostrani gozdi. Ko se do mesta Durango napravi železnica, delalo se bo tam najboljše in najcenejše železo na zemlji.

* (Za vednost!) Iz Pariza se poročata-le dogodbica: V tretjem nadstropju v malej sobici stanoval je mlad učenjak. Nekaj dnij sem bilo ga nij več videti in to je jelo skrbeti njegovoga gospodarja. Hítel je k policiji nanznanit; ko so siloma odprli vrata njegovemu stanovanju, našli so Edmonda Gineta, tako se je imenoval nesrečnež, sedečega pri mizi, bil je zadušen. Jeden konec vrvice, ki ga je zadušila, bil je privezan k mizi. Poleg trupla ležal je listič naslednje vsebine: „Kako veliko je zločinstvo družih vlad, ki se še vedno obotavljajo vpeljati giljotino? Kako velike so bo-

lečine stranguliranega (obešenca)? Tu poskušam z mirno krvjo to spoznati. Moja vrvice je precej trdno pridrgnena okolo vratu, to čutim na pretakanji krvi. Moji čuti so popolnem jasni in ne obotavljam se, še bolj pridrgniti! — Za hudiča, to postaje neprijetno. Dihanje kratko, višnjevi sopari pred očmi in ob jednem tresenje v rokah. Jaz se vprašam, kako se imenujem: Jaz se imenujem Edmond Ginet; radoveden sem, kako se godi pri obešanji, nekoliko hočem še popraviti vrvice in potem nazaj.“ — Tu se končujejo zapazke, ki jih je hotel nesrečnež zapisati v prosepahnosti, skoro gotovo nij imel več moči.

Narodno-gospodarske stvari.

„Pomagaj si sam in Bog ti pomore“, je prerenskičen prigovor, kateri se mora našemu slovenskemu kmetu globoko vtisniti v možgane, ker žalibog. naš oratar še premalo čisla svojo rediteljico zemljo in se ne briga za to, da in kako bi si zboljšal zemljišče in vpeljal v svojem gospodarstvu tudi take pridelke, katerim zemlja in podnebje večkrat popolnem ugajata. Umno gospodarstvo in poljedelstvo bi blagostanje našega sicer vrlega, pa za svojo korist mnogokrat še zaspanega kmetiča izdatno vzdignilo in mošnjček s peticami napolnilo. Slovenski kmet, slavni naš pesnik Vodnik kaj primerno poje o tebi:

„... tvoja zemlja je zdrava,
Za pridne nje lega najprava;
Išče te sreča, um ti je dan,
Našel jo boš, ak' nisi zaspan.“

Sicer seje naš kmetič zraven družega sebi v živež in uborni vsakdajni kruh potrebnega žita tudi rumeno pšenico, sadi vinsko trto, goji konoplje in lan, cepi in goji sadno drevje, da si pridobi novcev za davke, obleko in obutev, če se letina dobro obnese. Gorje mu pa o slabej letini; še soli si ne more kupiti; krompir in repa v oblicah sta mu večji del zimska hrana, pomlad in poletje v prihodnjem letu ga pahneta v črne bakve dolžnikov. Pa večkrat je nespametni kmetič sam svoje nesreče kovač, ker se le po starih šegah, po ukoreninjenih črtežih svojih pradedov ravna, za zboljšanje gospodarstva pa ne zneni. Zdrami se torej, rojak, ti slovenski oratar, ter sezi v svojem gospodarstvu in kmetijstvu tudi po taci pridelkih, ki ti bodo obilno povračali trud in stroške. Taka po slovenskej zemlji še malo čislana rastlina je hmelj. V našej spodnjesevinjskej dolini so pred kakim 6 leti nekateri kratkovidni in le starega kopita se držeči tržani in kmetovalci meni, ko sem prvokrat začel s hmeljarstvom se pečati, kar v zobe zasmehljivo oporekali: Glej ga norca! Ta si je pač pamet kupil. Ima gotovo par stotakov preveč, da jih bo v zemljo vtaknil. A dandanes se moji nekdanji oponaševalci uže sami s hmeljem bavijo, ter se praskajo za ušesi, da so se jim tako pozno oči odprle. Prvo nasajanje stane pač več novcev, ker zahteva zemlja vestnega obdelovanja, vender vrže zemlja uže v srednje letini sedmero toliko, kakor pšenica, dobre letine pa so kmetu prav blagoslov, kateri mu olajša denarstvene bolečine. Letošnja letina nam ne obeta tolikanj mnogo, a jako dobrega blaga. V 4. dan avgusta uže se je savinjski hmelj-zgodnjak v Nürnbergu prodal po 105 gld. 50 kil. Po poznem hmelju, so ves čas povpraševali uže inostranski kupčevalci, celo dunajski in francoski pivovarniki ter obečali za 50 kil 113 gld.; a nadejamo se še višje cene. Ker je pa naš hmelj po lastnej skušnji (potoval sem namreč v tej zadevi lansko jesen nalašč po Češkem in Bavarskem) kos najboljšemu žatečkemu (Saazer) blagu in je naš hmelj tja prodan zopet za pravo žatečko robo nazaj k nam uvažja, je torej domačim pivovarjem v korist slovenskih hmeljarjev le svetovati, da si omišljajo in nakupujejo pravo zdravo blago pri domačih hmeljarjih in se tako ubranijo le dobičcarskih prekupecev. Spodnještirsko hmeljarsko društvo v pospeh domačega hmeljarstva in obrta v Žavci je vsakokrat voljno, vsem naročbam in dotičnim pismenim povprašanjem točno in vestno ustrezati.

V Žavci, konec avgusta 1881.

Janez Hausenbichler,
hmeljar in društveni blagajnik.

Poslano.

Gospod urednik! Štev. 173. in 174. „Sl. Naroda“ meseca avgusta t. l. sta prinesli v listku humoresko iz mojega peresa pod naslovom: „Iz Senja čez Kotor do Zagreba“, v kateri se pripoveduje, kako je Janez Židan iz Kotora potoval v Zagreb.

Ko je rečena humoreska uže bila izšla, sem bil opozorjen na to, da bi se zadržal ta iste mogel napak tolmačiti, in da bi mogel kdo misliti, da sem imel pred očmi jednega obče spoštovanega telegrafskega uradnika imenom Franc Schidan, rojenega Ljubljanečana, ki zdaj obnaša odlično službo tajnika in referenta pri brzojavnem ravnateljstvu za Bukovino v Črnovicah, in to tem več, ker je slučajno ravno tist gospod Franc Schidan služboval svoje dni v Dalmaciji in na Hrvatskem, ter je leta 1858. iz Senja prišel v Sisek in od tod k inspektoratu v Zader.

Rečena humoreska sicer nij bila tendenciozna, nego, ker sem upotrebil po meni izmišljeno ime Janeza Židana, nevedoč, da eksistira sploh in naročito pri brzojavstvu činovnik s sličnim imenom, in ker se bojim, da ne bi kdo držal, da sem imel pisaje ono humoresko v mislih gospoda Franca Schidana, izjavljam, da mi je bilo ime njegovo čisto nepoznatno, da sem jaz čisto po naključju krstil svojega junaka za Janeza Židana, ter da sem še le pozneje, ko je bila humoreska uže nastiskana, bil opozorjen na to ime.

Dal sem si truda in zvedel sem na kompetentnem mestu, da je gospod Franc Schidan, ki je mimogrede rečeno, absolviral brzojav, vrlo izobražen mož in čistega značaja, da je vedno in povsod pohvalno služboval, da se nij nikoli storil krivim najmanjšega službenega prestopka in da nij bil nikdar v nobeni iztrazi, torej da je nemogoče na njega povtezati za držaj moje humoreske.

Ker bi utegnil g. Franc Schidan po krepki Štajarske in Koroške posebnosti mej duhovenstvom imeti starih znancev, prosim vse, ki so čitaje mojo humoresko znabiti mislili, da sem njega tangiral, da izvolijo na znanje vzeti to mojo izjavo.

Spectabilis.

XIV. izkaz o darilih za Jurčičev spomenik.

Do sedaj je bilo nabranega . 1311 gld. 90 kr. jedna srečka ljubljanskega posojila in jeden c. kr. cekin. *)

Temu so dodali:

Dr. Zupanec Josip	3	—	—
Župnik oo. frančiškanov	1	91	—
Neimenovanec na Krki	—	51	—
Učiteljsko društvo za sežansko-komenski okraj	11	11	—
Dr. Vančaš Aleksa v Zagrebu	5	—	—
Preširen Vinko	2	—	—
Becheh Rudolf pl.	1	—	—
Bučar Josip	1	—	—
Goglija Anton	1	—	—
Novak Karol	1	—	—
Ravšelj Ivan	1	—	—
Selac Fran	1	—	—
Stern Anton	—	50	—
Tomšič Ljudevit	1	—	—
Dr. Gregorič Alojzij v Ptuj	20	—	—
Dr. Čuček Josip	5	—	—
Dr. Ploj Jakob	3	05	—
Poljanec Alojzij	2	—	—
Dr. Jurtela Fran	3	—	—
Dr. Pitanič Ivan	3	—	—
Dr. Ferjančič Andrej	2	—	—
Vengar Karel	1	—	—
Hubad Fran	1	—	—
Jurca Miha	—	50	—
Lepoša Vinko	—	50	—
Jug Eran	—	50	—
Hirti Fran	—	50	—
Fegeš Valentin	1	—	—
Zelenik Josip	5	—	—
Romih Tomaž	1	—	—
B. Ž.	2	—	—
Žitek Josip	1	—	—
Kunstek L.	1	—	—
Šijanec Fran	—	30	—
Možina Ivan	—	30	—
Neimenovan	—	50	—

Skupaj . . 1387 gld. 08 kr. jedna srečka ljubljanskega posojila in jeden c. kr. cekin.

*) Izkaz o darilih za Jurčičev spomenik se zaradi tega nekaj časa nijso priobčevali, ker odborovega blagajnika g. dr. Starčiča mesec dni nij bilo v Ljubljani, kamer se je vrnil stoprav te dni.

Listnica opravištva. Gospod R. na Raketu. Vaš inserat ne moremo v „Slovenskem Narodu“ priobčiti; naznanite nam torej natančno addresso, da vam vrnemo novce. — Gospod X. v Kamniku. Isto tako.

Dunajska borza 5. septembra.
(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76	gld. 55	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	—	35
Zlata renta	93	—	50
1860 drž. posojilo	131	—	—
Akcije narodne banke	833	—	—
Kreditne akcije	356	—	50
London	118	—	—
Srebro	—	—	—
Napol.	9	36 1/2	—
C. kr. cekini	5	—	59
Državne marke	57	—	55

2000 gld.
leško na leto zaslužijo gostilničarji in kupčevalci. Brošurica fabrikacij velja 3 gld.; dobi se po poštnem podvzetju: **F. Schlosser, Trst.** (419—37)

Učenec
se takoj sprejme v prodajalnico s **špecerijskim blagom.** (505—1)

Kopaci, odpravljajči in snaziči, kateri imajo **dobra spričevala,** do bodo takoj delo v **Riharda viteza Dražaja rudokopu,** imenovanem „Seegraben“ pri **Ljubni (Leoben)** na **Štirskem.** (486—3)

Tujci.
5. septembra:
Pri **Stionu:** Maks, Pohl z Dunaja. — Bukovnik iz Reke. — Mayer iz Grada. — Matschek iz Beljaka. — Feldl iz Kemscheldita.
Pri **Matrét:** Adler, Orel, Hammer, Thuretzky z Dunaja. — Walkner iz Trebiža. — Schuntar iz Idrije. — Manfoletti iz Gorice. — Gruntar iz Logatca.

Umrli so v Ljubljani:
1. septembra: Marija Črtan, mestna uboga, 79 let, Karlovska cesta št. 9, za jetiko. — Neža Jama, gostija, 65 let, Gradaška ulice št. 8, za marasmom.
2. septembra: Simon Einfalt, oštir, 64 let, sv. Petra cesta št. 59.
3. septembra: Apolonija Dimec, lišna posestnica, 61 let, Koldvorska ulica št. 4, za vodenico.
V vojaške bolnici:
29. avgusta: Imbre Kos-Tuschek, ulanec, 22 let.
1. septembra: Jožef Hyka, patentalni invalid, 25 let.

V najem

se dá štacuna na **Starem trgu št. 9** o sv. Mihehu. — Več se pozve pri gospodu **Čiku,** trgovcu na **Starem trgu.** (504—1)

Cené ure!

Po poštnem povzetju pošiljam in če pošlatev ni dovoljna, dam denar nazaj. Vsako naročilo je torej neriskirano.
1 cylinder-uro od srebrnega nikla z verižico; prej gld. 12 — zdaj **gld. 5.25.**
1 anore-uro od srebrnega nikla z verižico; prej gld. 10 — **gld. 7.25.**
1 srebrno patent-anore-uro prej gld. 25 — zdaj **gld. 11.25.**
1 srebrno remontoir-uro-Washington z verižico; prej gld. 30 — zdaj **gld. 15.**
Zlate ure za gospe; prej gld. 40 — zdaj **gld. 20.**
Zlate remontoirs; prej gld. 100 — zdaj **gld. 40.**
Jamči se za 5 let.

Ph. Fromm,
Uhrenfabrikant, **Rothenthurmstrasse** gegenüber der (429—6) **Wollzeile, Wien.**

Temeljita pomoč vsem, ki so v želodci in trebuhu bolni.

Ohranjenje zdravja
naslanja se večjim delom na čiščenje in snazjenje sokrovce in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljenja. Najbolje to sredstvo je **dr. Roza življenski balzam.**

Zivljenski balzam dr. Rozov odgovarja popolnem vsem tem zahtevam; isti oživi vse prebavanje, nareja zdravo in čisto kri, in truplo dobi svojo prejšnjo moč in zdravje zopet. Odpravlja vse težko prebavanje, osobito gnjus do jedi, kislo riganje, napetost, bljevanje, kri v želodci, zaslinjenost, zlato žilo, preobteženje želodca z jedili itd., je gotovo in dokazano domače sredstvo, ki se je v kratkem zaradi svojega izvrstnega uplivanja obče razširilo.

1 velika sklenica 1 gld., pol sklenice 50 kr.
Na stotine pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razpošilja se na frankirane dopise na vse kraje proti poštnemu povzetju svote.

Spošтовani gospod **Fragner!**
Hvaležen vam moram biti, da ste mi poslali dve steklenici dr. Rozovega življenskega balzama, kajti od onega trenutka, ko ga je moja soproga zavžila, izgubila je svoje bolečine in krč v želodci, za katerem je trpela 3 leta. S tem potrjujem same istinitost. Prosim vas, da mi s poštnim povzetjem pošljete zopet 6 steklenic dr. Rozovega življenskega balzama.

Rogatec, 15. oktobra 1880.
Sè spoštovanjem **Mihael Miklavžič,**
h. št. 44, občina Hum, zadnja pošta Rogatec.

Svarjenje!

Da se izogne neljubim napakam, zato prosim vse p. t. gg. naročnike, naj povsodi izrečno **dr. Rozov življenski balzam** iz lekarne **B. Fragnerja** v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno **dr. Rozovega življenskega balzama.**

Pravi dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izdelovalca **B. Fragnerja,** lekarna „k črnemu orlu“ v Pragi, Ecker der Spornergasse Nr. 205—3.
V Ljubljani: **Vilj. Mayr,** lekar; **G. Piccoli,** lekar; **Jos. Svoboda,** lekar; **J. pl. Trnkoczy,** lekar. V Novem mestu: **Dom. Rizzoli,** lekar. V Kameniku: **Jos. Močnik,** lekar.

Vse lekarne in večje trgovine z materijalnim blagom v Avstro-Ogerske imajo zalogo tega življenskega balzama.

Isto tam:

Praško vseobčno domače mazilo,
gotovo in izkušeno zdravilo zoper prisad, rane in ulesa.

Dobro rabi zoper prisad, ustavljanje mleka in če postajejo ženske prsi trde, kadar se otrok odstavi; zoper abscese, krvava ulesa, gnojne mozoljčke, črni tur; zoper zanohtnico ali takozvanega črva na prstih; zoper obustavljanje, otekline, bezgavke, izrastke, morsko kost; zoper otekline po prehlajenju in po putiki; zoper ponavljajoče se prisad v udih na nogi, v kolenih, rokah in lediji, če se noge poté in zoper kurja očesa; če roke pokajo in zoper kitam podobne razpokline; zoper otekline, kadar je koga pičil mrčes; zoper stare rane in take, ki se gnojé; zoper raka, ranjene noge, vnetje kože na kosteh itd.

Vsak prisad, oteklina, ukoščenje, napihnenje se kmalu ozdravi; kjer se je pa pričelo uže gnojiti, ule izsesa v kratkem in brez bolečin ozdravi. **V škatlicah po 25 in 35 kr.**

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odstrani naglušost, in po njem se dobi popolno uže zgubljen sluh. 1 sklenica 1 gld. av. velj. (209—8)